

Telen met toekomst is door PPO en DLV Plant bv ontwikkeld in opdracht van LNV

Nieuwsbrief nr. 8   September 2005

In het praktijknetwerk Telen met toekomst werken agrarische ondernemers samen met PPO en DLV Plant aan duurzame bedrijfssystemen voor akkerbouw, vollegrondsgroenteteelt, bloembollen, fruitteelt, boomteelt en glastuinbouw. Het project wordt gefinancierd door het ministerie van LNV.

Via deze nieuwsbrief wordt u op de hoogte gehouden van actuele ontwikkelingen. U kunt zich voor deze nieuwsbrief aanmelden via www.telenmettoekomst.nl of een mail sturen naar info@telenmettoekomst.nl

Klik [hier](#) als u deze nieuwsbrief niet meer wenst te ontvangen

Inhoud:

Algemeen

- [Rapporten best practices bemesting verschijnen](#)
- [Verdere samenwerking met Agrodīs](#)

Akkerbouw & Vollegrondsgroente

- [Energie de toekomst voor de akkerbouw](#)
- [Landelijke uierendag zeer druk bezocht](#)
- [Noord-Hollandse koolteelers bekijken demo's](#)

Maïs

- [Praktijkmiddag maïs druk bezocht](#) [Loonwerkers maken kennis met Telen met toekomst](#)

Boomteelt

- [Milieu-effectenkaarten Tmt goed ontvangen in de sector](#)

- ☞ [Bloembollen](#)
  - [Biologische bestrijding van mijten en trips bij bewaring hyacinten](#)
- ☞ [Fruitteelt](#)
  - [Bladluizen en groene appelwants effectief te bestrijden](#)
- ☞ [Glastuinbouw](#)
  - [Open middag geïntegreerde gewasbescherming chrysan](#)
- ☞ [Activiteitenkalender](#)

Algemeen

Rapporten best practices bemesting verschenen

De 'best practices bemesting' zijn nu beschikbaar in rapportvorm voor akkerbouw en vollegrondsgroenten, bloembollenteelt, boomteelt en fruitteelt. In de 'best practices bemesting' worden alle maatregelen beschreven die een bijdrage kunnen leveren aan het verlagen van verliezen van stikstof en fosfaat. Ook maatregelen die al breder in de praktijk zijn verspreid, worden vermeld in tegenstelling tot de 'best practices gewasbescherming'. De best practices zijn besproken in klankbordgroepen van telers samengesteld in overleg met LTO.

Hoewel de maatregelen een bijdrage leveren aan een efficiëntere bemesting, geven ze geen garantie dat de uitspoelingsnormen en nieuwe gebruiksnormen ook daadwerkelijk worden gehaald.

Verschillende maatregelen kennen nog belemmeringen. Een brede praktijktoepassing vraagt verdere ontwikkeling van deze maatregelen. Hier wordt binnen Telen met toekomst aan gewerkt.

De rapporten zijn te bekijken of te downloaden op de site www.telenmettoekomst.nl Meer informatie bij Janjo de Haan janjo.dehaan@wur.nl

Up

Verdere samenwerking met Agrodīs

Telen met toekomst en Agrodīs overleggen met elkaar om de samenwerking verder uit te werken en te versterken. Agrodīs, de brancheorganisatie van de handelaren in gewasbeschermingsmiddelen, is een van de partners in het convenant gewasbescherming. In vele groepen van Tmt zijn vertegenwoordigers van die handel betrokken bij het opstellen van de gewasbeschermingsplannen voor de kernbedrijven. Bovendien draaien ze vaak mee in de groepsbijeenkomsten. In een aantal regio's en sectoren zijn in de afgelopen periode bijeenkomsten georganiseerd met de handel om over de perspectieven van de best practices van gedachten te wisselen. Ook worden gemeenschappelijke activiteiten opgezet. Tijdens de landelijke ledenvergadering afgelopen juni is het project Tmt nog eens toegelicht en zijn de eerste ervaringen met de Best Practices besproken. In de discussie kwamen de ervaringen met de samenwerking met Tmt aan de orde. Nu na de zomer wordt verder met elkaar gesproken om de samenwerking te versterken.

Meer informatie Frank Wijnands, frank@wijnands@wur.nl

Up

Akkerbouw & Vollegrondsgroente

Energie de toekomst voor de akkerbouw

Op 19 juli heeft Telen met toekomst op het bedrijf van de maatschap Bosma te Zuidvelde de demodag: "Energie de toekomst voor de akkerbouw", georganiseerd. De dag kwam tot stand in samenwerking met SGB Drenthe, BLGG, KWS en Flex Fertilizer. Co-vergisting/energieproductie op landbouwbedrijven neemt momenteel een grote vlucht. Voor landbouwbedrijven kan het daardoor interessant worden om energiegewassen te gaan telen. Het restproduct van co-vergisting (digestaat) kan ook van toegevoegde waarde zijn voor de bemesting van akkerbouwgewassen en het bodemleven in de bouwvoor stimuleren. Vanaf 2006 gelden de nieuwe gebruiksnormen voor de bemesting. Dit vergt een bewuste en misschien wel andere, aanpak van de bemesting.

De 150 aanwezige bezoekers luisterden naar diverse lezingen en keken bij het aardappel- en maisdemoveld. Op het aardappeldemoveld waren dwars op een groot aantal fabrieksrassen enkele stikstoftrappen met diverse bemestingsstrategieën waaronder bemesting met digestaat aangelegd. In het maisdemoveld test KWS onder Nederlandse omstandigheden rassen uit die in Duitsland geschikt bleken

als energiemais. Hierbij zijn ook verschillende stikstoftrappen aangelegd.

Meer informatie Albert Jan Olijve, albertjan.olijve@wur.nl of Jan-Eelco Jansma, janeelco.jansma@wur.nl

Up

Landelijke uiendag zeer druk bezocht

Circa 1300 bezoekers bezochten vrijdag 26 augustus de Landelijke Uiendag te Colijnsplaat. De dag werd georganiseerd door het Uien Innovatie- en Kennis Centrum (UIKC). Het UIKC is een initiatief van DLV Plant en Proefboerderij Rusthoeve om nieuwe en innovatieve ontwikkelingen in de uiensector gecoördineerd aan te pakken. Zij streven ernaar om ook andere strategische partners bij het initiatief te betrekken. De landelijke uiendag richtte zich daarom niet alleen op teler en toeleverancier, maar ook op de verwerker en exporteur.

De landelijke uiendag bood informatie op het gebied van veredeling, teelt, bemesting, gewasbescherming, techniek, verwerking en afzet. Telen met toekomst was nauw betrokken bij de Landelijke Uiendag. In verschillende demo's was te zien hoe de schimmelbestrijding op een geïntegreerde wijze kan worden aangepakt. In stand van Telen met toekomst konden bezoekers informatie krijgen over het project en een ballonvlucht winnen.

Meer informatie Cor van Oers, c.a.f.van.oers@dlv.nl of www.uinovatie.nl

Up

Noord-Hollandse kooltelers bekijken demo's

Op 25 augustus organiseerde Telen met toekomst een demodag voor kooltelers op kernbedrijf Weel in West Friesland. De circa 80 aanwezige kooltelers konden verschillende demo's bekijken op het gebied van gewasbescherming en bemesting. Vanuit Telen met toekomst was onder meer een demo opgezet met verschillende plantafstanden om te kijken welk effect dit heeft op de schimmel *Mycosphaerella* in boerenkool. Verder was er veel interesse voor de demo met broccoli en verschillende trappen van stikstofbemesting. In deze demo wordt ook gekeken naar het effect van rijenbemesting. Door de overvloedige regenval dit jaar en de noodzakelijke bijbemesting was het moeilijk duidelijke conclusies te trekken, maar de aanwezige kooltelers waren na de discussie wel van mening dat het gebruik aan stikstof iets naar beneden kan. De grote vraag is echter nog hoeveel. De eindresultaten van alle demo's zullen deze winter worden besproken binnen de praktijknetwerken.

Meer informatie Coen Knook, n.g.knook@dlv.nl

Up

Maïs

Praktijkmiddag maïs druk bezocht

Circa 75 telers, loonwerkers en adviseurs bezochten 29 juni de praktijkmiddag maïs 'Samen werken aan schoon water' in het Brabantse Landhorst. De middag was georganiseerd door het praktijknetwerk Telen met toekomst en de firma's Bongers' Agro BV, Vlaming's BV en Agerland BV.

De gewasbeschermingsfirma's hebben dit jaar bij verschillende klanten demo's aangelegd om te kijken of de inzet van de onkruidbestrijdingsmiddelen terbutylazin en dimethenamid en de emissie van nutriënten kan worden beperkt. Naast de demo's bij klanten was in Landhorst een gezamenlijke demo aangelegd met verschillende middelencombinaties van herbiciden en verschillende niveaus van bemesting. De bezoekers konden de resultaten zien tijdens de praktijkmiddag. Het waterschap Aa en Maas was positief over dit initiatief, waarbij de agrarische sector zelf zoekt naar oplossingen voor emissie van probleemstoffen.

Van de achtergronden en gekozen strategieën voor onkruidbestrijding en bemesting is een brochure verschenen. Die is te downloaden op www.telenmettoekomst.nl.

Meer informatie Brigitte Kroonen –Backbier, brigitte.kroonen@wur.nl

Up

Loonwerkers maken kennis met Telen met toekomst

Omdat de maïsteelt vooral uitgevoerd wordt door loonwerkers, heeft Telen met toekomst samen met CUMELA Nederland een discussie ochtend georganiseerd op 29 juni op PPO locatie Vredepeel. Centraal stond het thema 'Samen werken aan schoon water in de maïsteelt'. De 30 loonbedrijven bezochten een aantal proef- en demovelden en discussieerden over hun bijdrage voor een meer duurzame maïsteelt. Samen wordt nu bekeken of het mogelijk is in de winter een studiegroep rond dit thema te starten. Meer informatie Brigitte Kroonen –Backbier, brigitte.kroonen@wur.nl of www.telenmettoekomst.nl

Up

Boomteelt

Milieu-effectenkaarten Tmt goed ontvangen in de sector

De boomkwekerijsector heeft zeer enthousiast gereageerd op de milieu-effectenkaarten van gewasbeschermingsmiddelen die onlangs zijn opgesteld door Telen met toekomst en CLM. Tijdens de Boomteeltechniekdagen in juni jl. werden deze kaarten uitgedeeld aan boomkwekers. Hiervoor was veel belangstelling.

De NBvB (Nederlandse Bond van Boomkwekers) heeft naar aanleiding van dat signaal, in samenwerking met Telen met toekomst, ruim 2800 extra milieu-effectenkaarten laten drukken en onder haar leden verspreid. Kwekers kunnen met de kaarten gewasbeschermingsmiddelen vergelijken op de effecten op grondwater, waterleven, lucht en nuttige organismen en zo op eenvoudige wijze het minst milieubelastende middel kiezen.

Meer informatie bij Jelle Hiemstra, jelle.hiemstra@wur.nl

Up

Bloembollen

Biologische bestrijding van mijten en trips bij bewaring hyacinten

Drie bollentelers uit Telen met toekomst gebruiken roofmijten tegen trips en mijten in plaats van het bestrijdingsmiddel Actellic. Dit is een onderdeel van een grotere praktijkproef die wordt uitgevoerd door PPO, in samenwerking met Koppert, de gewasbeschermingshandel en DLV Plant.

Bollenmijt en stromijt zijn geduchte belagers van hyacintbollen in bewaringscellen. Vooral onder vochtige omstandigheden en bij uitgangsmateriaal van wat mindere kwaliteit kunnen deze mijten voor een flinke schadepost zorgen. Daarnaast komt soms ook trips voor. Er is slechts één middel toegelaten tegen trips en mijten. Dit middel, Actellic, werkt echter niet altijd even goed en bovendien staat het gebruik ervan vanwege milieubelasting onder druk.

De ondernemers zijn enthousiast over de biologische aanpak. Ze vinden het aantrekkelijk om onder begeleiding ervaring op te doen met biologische bestrijding. De bestrijding met roofmijten is wel

bewerkelijker en ook duurder dan de gangbare chemische bestrijding. De resultaten tot nu toe zijn hoopgevend. Dit najaar wordt er een bijeenkomst georganiseerd om de ervaringen uit te dragen aan een breder publiek.

Meer informatie bij Peter Vreeburg, peter.vreeburg@wur.nl of Rik Vasen h.l.m.vasen@dlv.nl

Up

Fruitteelt

Bladluizen en groene appelwants effectief te bestrijden

De toelating van Calypso biedt perspectief voor fruittelers om bladluizen en groene appelwants effectiever te bestrijden. Dit blijkt uit demonstratieproeven die zijn opgezet in het kader van Telen met toekomst. De proef was opgezet in overleg met fabrikanten en telers. Groene appelwants en bladluizen worden in de fruитеelt vaak al vroeg in het seizoen waargenomen. Bestrijding tijdens de bloei was tot voor kort niet mogelijk, omdat het gangbare middel Admire pas na de bloei kan worden ingezet. Voor een effectieve bestrijding is het dan veelal te laat. De toelating van Calypso en het nog relatief nieuwe middel Neemazal bieden perspectief. Uit de demonstratieproeven van Telen met toekomst blijkt dat de bestrijding het meest effectief is als Calypso vlak voor de volle bloei wordt gespoten. Ook Neemazal geeft op dat tijdstip een goed effect.

Meer informatie Pieter Aalbers, p.a.w.m.aalbers@dlv.nl

Up

Glastuinbouw

Open middag geïntegreerde gewasbescherming chryasant

Op vrijdag 24 juni organiseerden de projecten Telen met Toekomst, de praktijkproef Geïntegreerde gewasbescherming in chryasant (van Van Iperen en Syngenta Bioline) en Strateeg (LTO) samen een open middag op een chrysantenbedrijf te Made. Het thema van de bijeenkomst was de geïntegreerde gewasbescherming in chryasant. In de schuur stonden verschillende stands van o.a. toeleveranciers en Telen met toekomst. Daarnaast waren er rondleidingen in de kas waarbij diverse best practices werden gedemonstreerd. Er werd veel gediscussieerd over de (on-)mogelijkheden van geïntegreerde gewasbescherming. De opkomst was – ondanks het warme weer – goed. Er waren circa 100 personen aanwezig op de bijeenkomst die ook meetelde voor de verlenging van de spuitlicentie.

Meer informatie René van Paassen, Rene.vanpaassen@wur.nl

Up

Activiteitenkalender

21 september "Suikerbietenteelt nu en in de toekomst"

Akkerbouwmanifestatie op PPO locatie Vredepeel. Telen met toekomst staat met een stand op deze dag. De dag is gratis te bezoeken.

Programma:

9.15	Opening
9.30 / 13.30	Lezingen (Dhr. Pals Rabobank; Dhr. Blaauw Agrifac; Dhr. Mulder EuroParlement)
10.30 / 14.30	Infomarkt demovelden
11.00 / 15.00	Demonstraties rooien en reinigen bieten
17.30	Einde manifestatie

Meer informatie: Gerard Meuffels Praktijkonderzoek Plant&Omgeving tel: 0478-538244

Up